

Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΗΣ 28ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

**Τοῦ κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ,
Πρέσβη τῆς Ἑλλάδος στήν Κύπρο.**

Μέ σεβασμό καί μέ αἰσθήματα χρέους καί ὑπερηφάνειας, γιορτάζουμε σήμερα μαζί μέ τόν Ἑλληνισμό, σέ ὅλο τόν κόσμο, τήν ἐπέτειο τῆς 28ης Ὀκτωβρίου, τήν ἐποποιία τῶν μαχητῶν μας τοῦ 1940, γεγονός χαραγμένο ἀνεξίτηλα στή συλλογική μνήμη τῶν Ἑλλήνων.

69 χρόνια ἀπό τό ἥρωϊκό ὄχι τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, ἀνανεώνουμε τό μήνυμα τῆς νίκης τῆς δημοκρατίας κατὰ τοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ, κατὰ τῆς ἀνελευθερίας καί τῆς κατάφωρης καταπάτησης τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οἱ μελετητές τῆς σύγχρονης Ἱστορίας δέν ἔχουν δυσκολία νά ἀναγνωρίσουν πόσο σημαντική ὑπῆρξε ἡ συμβολή τῆς Ἑλλάδας στήν ἔκβαση τοῦ Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, πόσο ἐμφανῆς καί ἀποτελεσματική γιά τή νίκη τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων, μέ τή θαρραλέα ἀντίσταση καί τόν ἥρωϊσμό τῶν Ἑλλήνων στρατιωτῶν ἀπέναντι στόν Ἰταλό καί μετέπειτα Γερμανό κατακτητή, πόσο τελικά εὐεργετική ὑπῆρξε γιά τήν ἀνθρωπότητα.

Ἡ Μάχη τῆς Ἑλλάδας διήρκησε συνολικά 216 μέρες ἀπό τίς 28 Ὀκτωβρίου 1940 μέχρι τήν πτώση τῆς Κρήτης στίς 31 Μαΐου 1941, σκορπίζοντας ἐλπίδα καί κάνοντας τίς καρδιές τῶν λαῶν τῆς κατεχόμενης Εὐρώπης νά ἀναθαρρήσουν, μπροστά στή διαδοχική πτώση τῶν χωρῶν τους στήν λαίλαπα τοῦ Ἀξονα καί τό βίωμα τῆς μακρᾶς νύχτας τῆς κατοχῆς. Ἡ ἀντίσταση τῆς Ἑλλάδας στόν Ἀξονα ἀποκτᾶ, ὅμως, καί πρόσθετη ἀξία, ὅταν συγκρίνεται μέ τή σχεδόν μηδενική ἢ μέ τίς 4 ἕως 61 ἡμέρες ἀντί-

στασης άλλων ευρωπαϊκών, ακόμα και μεγάλων δυνάμεων της εποχής. Τό μέγεθος των θυσιών των Ελλήνων κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου γίνεται ακόμη πιο καθαρά αντιληπτό, όταν αναλογιστούμε, ότι η Ελλάδα απώλεσε τότε σχεδόν τό 10% του πληθυσμού της, σέ ένα συνολικό άριθμό 7,5 εκατομμυρίων περίπου.

Ο ήρωϊσμός των Ελλήνων τό '40 αναγνωρίστηκε τότε από έχθρούς και φίλους. Ο ίδιος ό Χίτλερ, σέ όμιλία του στό Reichstag στις 4 Μαΐου 1941, δήλωσε, ότι «χάριν της ιστορικής αλήθειας πρέπει νά επιβεβαιώσω, ότι μόνο οί Έλληνες, άπ' όλους τούς αντιπάλους πού μās αντιμετώπισαν, πολέμησαν μέ τό μεγαλύτερο θάρρος και περισσότερο άψήφησαν τό θάνατο...». Άλλά και ή βρετανική κυβέρνηση, μέ παρέμβαση του τότε Υπουργού Anthony Eden, στη Βουλή των Κοινοτήτων, δήλωνε ξεκάθαρα, τό Σεπτέμβριο του 1942, ότι «άνεξάρτητα από αυτό πού οί μελλοντικοί ιστορικοί θά πούν, αυτό πού μπορούμε νά πούμε τώρα είναι, ότι ή Ελλάδα έδωσε στό Mussolini ένα άξέχαστο μάθημα, ότι ήταν τό κίνητρο για την επανάσταση στη Γιουγκοσλαβία, ότι κράτησε τούς Γερμανούς στην ήπειρωτική χώρα και στην Κρήτη για 6 εβδομάδες, ότι άνέτρεψε τη χρονολογική σειρά όλων των σχεδίων της Γερμανικής Ανώτατης Διοίκησης και έφερε έτσι μιá γενική αντιστροφή όλόκληρης της πορείας του πολέμου...». Τό ίδιο και ή Σοβιετική Ένωση, τό 1942, μέσα από τίς έκπομπές του ραδιοφωνικού σταθμού της Μόσχας, αναγνώριζε: «Πολεμήσατε άοπλοι και νικήσατε, μικροί ενάντια σέ μεγάλους. Σās όφείλουμε εύγνωμοσύνη, επειδή μās δώσατε τό χρόνο νά υπερασπιστούμε την πατρίδα μας. Ός Ρώσοι και ως άνθρωποι σās εύχαριστούμε».

Τά περιστατικά ήρωϊσμού υπεράνω του καθήκοντος είναι άμέτρητα. Στέκομαι, όμως, σέ δύο χαρακτηριστικές περιπτώσεις, αυτήν του νεαρού Κωνσταντίνου Κουκίδη, ό όποιος, όταν οί Γερμανοί τό πρωινό της 27ης Απριλίου 1941 άνέβηκαν στην Ακρόπολη, για νά αναρτήσουν τη μισητή σημαία μέ τόν άγκυλωτό

σταυρό, μόνος, έγκαταλειμμένος από τούς πάντες, άρνήθηκε νά τούς παραδώσει τή γαλανόλευκη, πού κυμάτιζε μέχρι τότε, καί, άφοϋ τύλιξε τή σημαία γύρω του, έπесе από τόν Έερό Βράχο. Ή άλλη περίπτωση είναι, βεβαίως, αυτή του Μανόλη Γλέζου καί του Άπόστολου Σάντα, οί όποίοι τή νύχτα τής 30ης Μαΐου 1941 ανέβηκαν στην Άκρόπολη καί κατέβασαν τή γερμανική σημαία. Τό θάρρος καί ό συμβολισμός αυτής τής πρώτης ανέλπιστης πράξης έθνικής αντίστασής τους έγινε αντικείμενο σεβασμού καί θαυμασμού σέ όλη τήν Εϋρώπη.

Καί ή Κύπρος κατέχει περίοπτη θέση στό πάνθεον τών μαχητών - ήρώων, πού άγωνίσθηκαν ενάντια στον κατακτητή γιά τήν έλευθερία. Άπό τήν πρώτη κιόλας στιγμή, οί Έλληνες τής Κύπρου ανταποκρίθηκαν, μέ γενναιότητα, αϋταπάρνηση,μπολιάζοντας μέ τή θυσία τους τό δέντρο τής δικαιοσύνης καί τής έλευθερίας.

Ύπογραμμίζω στό σημείο αϋτό τό συγκλονιστικό αντίκτυπο του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου στην Κύπρο. Μετά τήν 28η Όκτωβρίου του 1940, από τήν Πάφο μέχρι τόν Άπόστολο Άνδρέα, όλη ή Κύπρος έμοιαζε μέ ένα ήφαιστειο αλληλεγγύης. Έθελοντές κατατάσσονταν κατά χιλιάδες. Πάνω από 20.000 κατετάγησαν, τότε, στό Κυπριακό Σύνταγμα του Βρετανικού Στρατού καί, άργότερα, στην «Κυπριακή έθελοντική δύναμη» μέ καθήκοντα πολιτικής άμυνας. Ύπολογίζεται ότι 4000 από αϋτούς, Ε/Κ καί Τ/Κ, πολέμησαν στην Ελλάδα, ενώ άλλοι 1400 κατατάχθηκαν στον Έλληνικό Στρατό. Παντού διεξάγονταν έρανοι ύπέρ τής Ελλάδας. Οί αϋθόρμητες λαϊκές εκδηλώσεις, πού ακολουθήσαν τήν ειδήση τής έκρηξης του Έλληνοϊταλικού πολέμου, κατήργησαν μέσα σέ λίγες ώρες όρισμένους από τούς αϋστηρότερους νόμους τής «άποικιοκρατίας» καί πρώτα - πρώτα τήν απαγόρευση κατοχής καί έπαρσης «ξένων σημαίων».

Τό όραμα καί οί άξίες πού ένέπνευσαν τή γενιά πού δημιούργησε τόν άθλο του Έπους του '40, πριν από μόλις 2 γενιές, δέν μπορούν παρά νά μās έμπνέουν καί σήμερα καί νά καθοδηγούν

τή δράση μας. Ἀξίες πού ἀποκτοῦν μιά ἔντονη αἴσθηση ἐπικαιρότητας γιά τόν Κυπριακό Ἑλληνισμό, ὁ ὁποῖος καλεῖται νά ἐορτάσει τήν ἐθνική ἐπέτειο γιά 35η φορά στή σκιά τῆς εἰσβολῆς καί ὑπό τό ἄχθος τῆς συνεχιζόμενης τουρκικῆς κατοχῆς, ἀγωνιώντας γιά τή διακρίβωση τῆς τύχης τῶν ἀγνοουμένων μας, τό σφετερισμό τῶν περιουσιῶν, τήν καταστροφή τῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς στά Κατεχόμενα.

Ἡ πρόσφατη ἐπίσκεψη τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδας στήν Κύπρο, ἡ πρώτη ἐπίσημη ἐπίσκεψη ἀμέσως μετά τή λήψη ψήφου ἐμπιστοσύνης ἀπό τό Ἑλληνικό Κοινοβούλιο, διατρανώνει τήν ἀταλάντευτη συστράτευση, τή διαρκή συμπόρευση Ἑλλάδας - Κύπρου στήν προσπάθεια γιά ἐπίλυση τοῦ Κυπριακοῦ Ζητήματος. Ἡ συμπόρευση αὐτή, ἡ στενή συνεργασία καί ὁ συντονισμός Ἑλλάδας - Κύπρου ἀποτελοῦν ἐχέγγυα γιά τή διασφάλιση μιᾶς συνολικῆς λύσης, δίκαιης, βιώσιμης καί λειτουργικῆς. Σέ αὐτό τό πλαίσιο, ἡ συμπαράσταση ὅλων τῶν Ἑλλήνων, τῆς πολιτειακῆς, τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας καί ὁλόκληρου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ στήν ὑπόθεση τῆς Κύπρου ἦταν, εἶναι καί θά παραμείνει ὁλόψυχη, ὁλόπλευρη καί ἀνιδιοτελής.

Ἡ Ἑλλάδα ὑποστηρίζει τή διαδικασία τῶν ἀπευθείας διαπραγματεύσεων, πού βρίσκεται σέ ἐξέλιξη στό πλαίσιο τῆς ἀποστολῆς καλῶν ὑπηρεσιῶν τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν. Ὁ Κυπριακός λαός πρέπει νά ἀφεθεῖ ἀνεπηρέαστος ἀπό ξένες παρεμβάσεις καί νά ἀποφασίσει ὁ ἴδιος γιά τό περιεχόμενο τῆς λύσης. Ὅπως τόνισε καί ὁ Πρωθυπουργός τῆς Ἑλλάδας κατά τήν πρόσφατη ἐπίσκεψή του, «οἱ προσπάθειες γιά ἐπιβολή τεχνητῶν χρονοδιαγραμμάτων καί ἐπιδιαιτησίας, καθώς καί οἱ προειδοποιήσεις γιά δῆθεν τελευταία εὐκαιρία, δέν προσφέρουν καμία θετική ὑπηρεσία». Οἱ διαπραγματεύσεις πρέπει νά συνεχισθοῦν, μέχρι τήν ἐπίτευξη τοῦ τελικοῦ σκοποῦ, πού δέν μπορεῖ νά εἶναι ἄλλος ἀπό τήν ἐπανένωση τῆς νήσου μέ τήν ἀποχώρηση τοῦ κατοχικοῦ στρατοῦ καί τῶν ἐποίκων, τήν ἀποκατάσταση τῆς ἀνεξαρτησίας, κυριαρχίας καί ἐδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας στό

πλαίσιο της μετεξέλιξης της Κυπριακής Δημοκρατίας σέ μία κοινοτική, διζωνική όμοσπονδία, όπως προδιαγράφεται στίς Άποφάσεις τοῦ Συμβουλίου Άσφαλείας, μέ μία διεθνή προσωπικότητα, μία κυριαρχία καί μία ίθαγένεια, χωρίς παρωχημένα συστήματα έγγυήσεων καί μονομερή δικαιώματα επέμβασης τρίτων.

Καί, άναμφίβολα, ή λύση τοῦ Κυπριακοῦ θά πρέπει νά συνάδει μέ τήν ιδιότητα της Κύπρου ως πλήρους κράτους - μέλους της Ε.Ε., πού εφαρμόζει τό κοινοτικό κεκτημένο από τό 2004 καί έχει ένταχθεϊ στήν εύρωζώνη. Θεωρούμε καί διατρανώνουμε πρός κάθε κατεύθυνση, ότι συνεχίζει νά αποτελεϊ καταλύτη καί έγγύηση γιά τή λύση ή εφαρμογή τοῦ κοινοτικοῦ κεκτημένου σέ όλόκληρη τήν κυπριακή επικράτεια. Καλούμε τήν Τουρκία νά σεβαστεϊ καί νά ανταποκριθεϊ πάραυτα στίς ύποχρεώσεις της, ως ύποψήφιας χώρας πρός ένταξη στήν Εύρωπαϊκή Ένωση. Στο πλαίσιο καί στό πνεῦμα αυτό θά αξιολογηθεϊ άντικειμενικά καί αὐστηρά, μέ όλα τά ένδεχόμενα άνοιχτά.

Έπιτρέψτε μου νά σᾶς διαβεβαιώσω γιά ἄλλη μία φορά, ότι ό έορτασμός μας σήμερα, της 28ης Όκτωβρίου, θωρακίζει τήν άγωνιστικότητα μας στό πλευρό της Κυβέρνησής σας, καί έντείνει τήν έπιμονή μας γιά μία συνολική επίλυση τοῦ Κυπριακοῦ, πού θά έξασφαλίζει τήν επανένωση, τή δικαιοσύνη καί τήν εύημερία γιά όλόκληρο τόν Κυπριακό λαό.

Σήμερα έδῶ, τά πάντοτε επίκαιρα λόγια τοῦ μεγάλου μας ποιητή: «Σέ τοῦτα ὄῶ τά μάρμαρα κακιά σκουριά δέν πιάνει» χαλυβδώνουν τήν άποφασιστικότητα μας, γιά τήν άμέριστη καί όμόψυχη ύποστήριξη της Κυβέρνησης καί τοῦ λαοῦ της Έλλάδας στήν Κυπριακή Δημοκρατία καί στόν Κυπριακό λαό στόν άγώνα γιά δικαίωση.

Έδῶ, σήμερα, επαναλαμβάνω τό «Ἄσμα ήρωϊκό καί πένθιμο γιά τό χαμένο άνθυπολοχαγό της Άλβανίας» καί προσθέτω μέ όλη τή δύναμη της φωνής μου: Κύπρος, νά εἶσαι βέβαιη, ότι θά έρθει ή ήμέρα εκείνη, πού «γιά σένα θά δακρύσει από χαρά ό ήλιος».